

Zeki Sarıhan

15 Eylül 1964 Salı günü Konya ilinin Karapınar ilçesine bağlı Akçayazı köyünde günlüğüme “*Me sleğe resmen bugün girdim*” diye yazdım. Şöyle devam ettim:

“İlk kez, emeğim geçecek, umuru üstümde olan ve yetişmelerinden sorumlu olduğum yavruları elime aldım. Derse başlamak için o kadar eviyordum ki! Yerimde duramıyordum. Hemen çocukları toplamaya giriştim. İmam evlere duyurmaya gitti. Zili çaldım. Sağdan soldan giyinişlerine özen gösteren ve bu mutlu başlangıçta mutluluk duyduğunu belirten çekingen çocuklar sağdan soldan gelmeye başladılar. Kızlar bir türlü gelmiyordu. Ben çağrıldıkça kaçıyorlardı. Peşlerine bile düştüm ama evlerine girdiler. Kapılarda rastladığım kadınlara çocukları göndermelerini söyledim. Onlar içkilliydiler. “Kocaman kızlar hoca. Öğretip de hoca mı yapacaksın?” dediler. Kocaman dedikleri kızlar 10-11 yaşlarındaydı. Zaten daha yukarıdaki yaşlarda olanları yazmamıştık. Bugün 20-22 çocuk göçmen evlerinin birinin önünde toplandık. Ben sandalyeye oturdum. Onlar önüme yere oturdular. Önce kendi adımı söyledim. Onlara adlarını sordum. Küçükler, adlarını söylerken bile şaşırıyorlardı. Küçüklerden yedisi kızdı. Yani başımda küçük bir grup yapmışlardı. Yalnız birinin önlüğü vardı. Babaları erkeklerden de kızlardan da önlüğü olmayanların önlüklerini almak için Karapınar’a ya gitmiş, ya gideceklerdi. Adamlar çocuklarının eksikliklerini bir eksiksiz alıyorlar. Hatta ben mecbur koşmadığım halde birer meşin çanta da alıyorlar. Temizlik yoklaması yaptım. Kulakları, elleri, ayakları bütün pislik içindeydi. Temiz olmalarını söyledim ve nasıl temizleneceklerini anlattım. Andımızı ve Postacı şarkısını öğrettim. Tamamını öğrenemediler tabii. Süren Kim oyununu öğrettim ve oynadık. Sıra olmayı, yürümeyi öğretmeye çalıştım. Akçayazı’nın ilk kez öğretmen gören, okul programı gören bu çocukları pek acemiydiler. Sıraya giremiyorlar, çoğu sağlarını sollarını bilmiyorlardı. Bu ilk gün böyle geçti. Mesleğin ilk gününde kırık dökük birkaç duygu ileriki günlerin anılarına ve duygularına katılacak.”

O yılın 1 Temmuz günü 6 yıllık Lâdik Akpınar İlköğretim Okulu’nu bitirmiştim. “*Atanmak istediğin yerler*” soruna “*Ur*

fa, Diyarbakır, Mardin”

diye yanıt vermiştim. Memleketin en geri kalmış bölgelerine gidip çocuklarını yetiştirmek, köylüleri de aydınlatıp uyandırmak gibi zapt edilmez bir ülkü ile donanmıştım. Altıncı sınıflar adına mezuniyet konuşmasını da ben yapmıştım. Bu duygularımı orada da dile getirmiştim.

KONYA BOZKIRINDA İDEALİST BİR ÖĞRETMEN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 30 Eylül 2015 07:28 -

Heyecanım konuşmamın her cümlesine yansıtıyor ve dinleyicilerden bazılarını da ağlatıyordu: Altı yıl önce daracık dünyalı köy çocukları olarak bu okula gelmiş ve hümanizmin derin kirizmasından geçmiştik. Şimdi görevimiz geride kalanları kurtarmaktı. Anadolu perişan durumdaydı. Anadolu insanı bozkırın yağmura susamışlığı gibi ışık ve bilim sağanağını beklemekteydi. Halkın alın teri ile kurulmuş bu okullarda yetişen biz halk önderleri, ulusun önüne geçecek, onu kurtaracaktık. Böyle bir ateşle Anadolu'ya dağılıyorduk. Bizimle birlikte Türkiye'nin bütün okullarında ziller çalacaktı. Ardımıza bakmadan gidiyorduk. Bu yolun yolcusuna dönüş yoktu. Nura doğru can atan bir insan seli yaratmadıkça, her bucağı mutlu insanlardan kurmadıkça görevimiz bitmeyecekti. Gerekirse kendimizi Zap Suyu'na vermekten kaçınmayacaktık. Her birimizin mezarı bir köyde kalacaktı. Türk zaferlerinin en büyüğü, gerilikle yapılan bu savaşta kazanılacaktı. Bozkırı şenlendirecek ve Anadolu'da dünya cenneti kuracaktık...

Çok geçmeden atama yazım geldi. Konya ili emrine verilmişim. Konya'ya gittiğimde Millî Eğitim Müdürlüğü'nden atandığım köyü sordum. "Akçayazı Köyü" dediler. Ama kimse bu köyün nerede olduğunu bilmiyordu. Epey uğraşmadan sonra öğrenildi ki, bu köy Karapınar'a bağlı imiş. Eski adı İldanlı olduğu için bu yeni ada üç yıldır alışılmamıştı.

Otobüsle 95 km. doğu'da olan Karapınar kasabasına gittim. Millî Eğitim Müdürlüğü'ne uğradım. Öğretmenler Derneğine gittim. Akçayazı için 25 km. geri gitmem gerektiğini öğrendim. Köy, şoseye 2 km. mesafedeymiş. Benzin istasyonunda araba beklerken bir köylü gelip selam verdi. İldanlı'danmış. Köyü bir an önce görmek için acele ediyordum. O da yol boyu gördüğüm, alçak toprak damlı evlerden oluşan bir köy olmalıydı.

İÇİM İÇİME SIĞMIYORDU!

Dudaklarımda eksilmeyen bir gülücükle köye gidiyordum. Köylülerin beni nasıl karşılayacakları konusunda müthiş bir merak içindeydim. İçim içime sığmıyordu. Köylü bana "Hocam" diye hitap ediyordu. Bu köyün ilk ve tek öğretmeni oluyordum. Onlar için de benim için de bu bir ilkti. Kamyondan inip tozlu bir yoldan köye girdik. 30 haneli, tümü toprak damlı evlerden oluşan bir köydü. Köylü beni muhtar Hacı Mehmet İncekara'ya teslim etti. Konya'da her köyde ileri gelenlerin konuk ağırladıkları, köylülerin toplanıp sohbet ettikleri "Oda"lar vardır. Birkaç köylü daha geldi. Yemek çıkardılar. Sohbet ettik. Birkaç yıl bu köyde kalıp "Şu Akçayazı viranesini bir mamureye çevirmek" gibi aşırı hayaller içine daldım.

KONYA BOZKIRINDA İDEALİST BİR ÖĞRETMEN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 30 Eylül 2015 07:28 -

Ertesi gün sabahleyin muhtarı tarlada bir kamyona buğday yüklerken bulup göreve başladığıma dair yazı aldım. Karapınar'a indim. Göreve başlama yazısını verdim. Mutemet, maaşımı arkamdan göndermeye söz verdi. Fatsa'ya geri döndüm.

22 Ağustos günü kız kardeşim Fatma ile köyden ayrılarak Ankara yolu ile Konya'ya geldik. Burada eksiklerimizin bir kısmını alarak Akçayazı'ya ulaştık. O gece gene "Oda"da yatırıldım. Fatma ise muhtarın evinde kaldı. Ertesi gün bize bir ev göstermelerini istedik. Okul ve lojmanı inşaat halindeydi. 1950'lerde Bulgaristan'dan gelmiş 10 göçmen aile için bir sıra ev yapmışlarmış. Bunlardan yalnız bir aile kalmış, diğerleri Konya'nın bu bozkırına alışamayarak Mersin gibi yerlere gitmişlerdi. Bu 1.5 odalı terk edilmiş toprak evlerden birini bize verdiler. Karapınar'dan taksitle bir radyo aldım. En yakın komşumuz köyün imamıydı. Onunla "Ailecek" birbirimize gidip geliyoruz. Burada her ev bir duvarla çevrilmiş. İki de bir okulun işçileri ile görüşüyoruz, bol bol kitap okuyoruz. Köye gelen çerçiden sebze, meyve alıyoruz. Fatma yemek yaptığından aç kalmıyoruz. Köyün artezyen suyu içilecek gibi değil. 30 Ağustos 1964 günlü notlarım arasında şu satırlar da var: *"Bu orta Anadolu'nun en çöl yerinde ne olacağımı bilmiyorum. Bütün koşullara dayanmaya, canla başla çalışmaya hem hazırım, hem bunu istiyorum. İçimde yüksek öğrenim yapma isteği yok. Buradan ayrılmamak, Anadolu insanıyla haşır neşir olmak, onlarla kader birliği yapmak istiyorum."*

1 Eylül 1964 günü 383 lira olan maaşımı aldım. Müdür yetkili öğretmen olarak daha sonraki aylığım 450 lira kadar olacaktı. Bir gaz ocağı satın aldım. Karapınar esnafı öğretmenlere karşı büyük saygı gösteriyor. Sattıkları mal karşılığında öğretmenlerden peşin para almak istemiyorlar. Bizi "Hocam" diyerek yere bastırmıyorlar. Hangi dükkâna gitsem öğretmen olduğumu hemen anlıyorlar.

Köyde ilk Cuma günü. Cumadan cumaya camiye gelenlerle birlikte namaz kılıyorum. Köylülerin bu konuda benim hakkımda ne düşüneceklerini de merak ediyorum.

7 Eylül günü ilçede öğretmenlerin semineri başladı. Göreve yani başlayan öğretmenler de kendimizi tanıttık.

10 Eylül günü Fatma'yı Ankara'dan Fatsa'ya gönderdim ve ben geri döndüm. Cebimde 170 lira kaldı. Üstüm başım dökülüyor. Köylüler benden daha iyi giyinebiliyorlar.

KONYA BOZKIRINDA İDEALİST BİR ÖĞRETMEN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 30 Eylül 2015 07:28 -

“11 Eylül 1964, Cuma: Kendi başıma kaldım. Yalnızlığın deneyimlerini tattıran ilk günü yaşadım. Artık yemeği önüme getirecek Fatma yoktu. Sabah geç uyandım. Ekmek yoktu. 3-4 gün öncesinden kalma bir parça kuru ekmek buldum. İmamdan ekmek isteyecektim, vazgeçtim. Kimseden bir şey istemek içimden gelmiyor. Bağımsız ve minnetsiz yaşamak istiyorum. Çayımı o biçim içtim. Su kaynatıp kapları yıkadım. Gaz ocağını yakıp öğle ve akşam için makarna haşladım. Biraz üzümle birlikte gene ekmeksiz olarak yedim. Camiye de gitmedim. Bilmem köylü nasıl karşılar?...”

13 Eylül günü muhtarın Oda’sında köylülerle bir toplantı yaptık. Beş numara gaz lambası altında bütün cesaretimi toplayarak bir konuşma yaptım. Kendimi tanıttım. Benim de bir köylü çocuğu olduğumu söyledim. Okulun ihtiyaçları için herkes onar lira verdi. 10 lira da ben kattım. 300 lira topladık. Kasabaya giderken bana uğrayıp ihtiyacımı sormalarını, gazete ve ekmek getirmelerini rica ettim. Karapınar’dan aldığım kırtasiye malzemelerinin bir kısmını satın aldılar. Okulun yepyeni sıralarını Konya Hapishanesinden getirdik. Dersleri dışarıda işlemeye devam ettik. Bol bol hikâye, masal anlattım. 29 Eylül’de okulun lojmanına taşındım. Derslerimi okulda vermeye başladım. Sağda solda okuyanların da köye nakletmesiyle beş sınıflı olan 40 küsür öğrenciyi yönetmekte zorluk çektim. Köyün yaylalarını ve Merdivenli mahallesini köy bekçisinin kullandığı bir at arabası ile gezerek köylülerin okuma yazma durumunu saptadım. Köylü erkekler evime dadandılar. Bu buluşmaları faydalı hale getirmek için okulda toplanıp onlara kitap okumayı düşündüm. Köyü kalkındırmak için bir plan yaptım. Bunlar bütün köylülerin köy Güzelleştirme Derneği’ne üye olması, herkesin okuma yazma öğrenmesi, köye ağaç dikilmesi ve bir kitaplık açılmasından ibaretti. Bunu köylülere açtım. Bunların yapılabileceğine hiç ihtimal vermediler ama *“inşallah olur”* dediler. Hayatlarında herhangi bir değişikliğe ürkerek bakıyorlardı. Bense kararlıydım.

YAPILACAK! YAPACAĞIM!

Defterime iri harflerle *“YAPILACAK. YAPACAĞIM!”* diye yazdım. Gazetelerin okuyucu köşelerine yazdığım mektuplarla köy okuluna yardım kampanyası başlattım. Yüzlerce kitap, birçok ders aracı, giyecek geldi. Bir bando ve izcilik kolu bile kurdum. Köyde bir okuma yazma kursu açtım. Muhtarın odasında törenle bir küçük kitaplık da açtım. Burada *“İleri”* adlı bir duvar gazetesi de çıkardım. Öğrencilere her fırsatta ağaç sevgisi aşılama çalıştım. İlçe Tarım Müdürlüğünden aldığım 30-40 fidanı okulun bahçesine ve köyün bazı yerlerine diktik. Cumhuriyet bayramında bütün ilkokullarda yapılan yarışmalar yaptık. *“Atatürk’ün Yolundayız”, “Köyümüzü Biz kurtaracağız”, “Bayramımız Kutlu Olsun”* yazılı pankartlar taşıdık. Çocukların el işlerini okulda sergiledik. Önce erkekler, sonra kadınlar gelip her ziyaret eden bir para bırakmış. Erkekler 12.85, kadınlar 6.85 lira atmışlar. Bayraklarla fener alayı yaptık. O akşam Konya’nın Oturak Âlemi’ni de köy odasında öğrendim. Utancımın yerin dibine geçtim.

KONYA BOZKIRINDA İDEALİST BİR ÖĞRETMEN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 30 Eylül 2015 07:28 -

Bahar gelince koyunlar kuzuladı. Köylüler çanaklarla, tencerelerle yoğurt göndermeye başladılar. “Getirmeyin” desem de önleyemedim. Geri de gönderemedim. Yiyemediklerimi gizlice dökmek zorunda kaldım!

Bu köyde yalnızca sekiz ay kalabildim. Mayıs 1965’te askere alındım. Üç buçuk aylık eğitimden sonra da er öğretmen olarak memleketim olan Ordu iline atandım.

Ayrılışımdan iki yıl sonra 1967 yazında çıktığım bir gezide bu köye de uğradım. Diktiğim fidanların hiç birinin tutmamış olduğunu görerek üzüldüm. Yazın yaylaya gittiklerinden fidanlar sulanmamıştı. İlk göz ağrım olan bu köyün muhtarlığına yılbaşlarında, bayramlarda uzun süre kutlama kartı attım ve bunlara yanıt istedim. Hiç birine cevap alamayınca “*Ne vefasız insanlarsınız*” diye çıktım. Ta 1990’da bunlar yeni muhtarın eline geçinceye kadar. Onunla bir süre mektuplaştık. Köy hakkında bilgi aldım. İlk ziyaretimden 24 yıl sonra, 1991’de de eşim ve iki oğlumla köyü ikinci kez ziyaret ettim. Köyde ölenlerden başka hemen her şey yerli yerinde duruyordu. Başladığım demirbaş defteri ve demirbaş eşyadan bir kısmı okulda hâlâ kullanılıyordu. Kütük defterinden öğrencilerim adlarını not ettim. Bundan 13 yıl sonra 2004’te köyü üçüncü ve son defa ziyaret ettim. Artık köyde bir kahvehane vardı. Önce oraya indim. Buradaki gençler beni tanıyamadı. Kendimi tanıtınca büyüklerinden benim hakkımda olumlu şeyler duyduklarını söylediler.

“Gayretli bir öğretmendi”

diyorlarmış. Bu izlenimleri de beni sevindirdi tabii. Eskilerden biriyle buluştuk. O beni köyün içinde otomobiliyle gezdirdi! Mezarlığı ziyaret ettik. Ölmüşlerin mezar taşlarına bakıp üzüldüm. Bu kez Akçayazı’yı oldukça değişmiş buldum. Çatılı evler yapılmıştı. 30 küsur hanelik köyde 30 otomobil vardı! Ektikleri ürünleri çeşitlendirmişlerdi, arpa, buğday ve çavdardan başka ürünler de yetiştiriyorlardı. Durumlarından memnundular.

Akçayazı’yı hiç unutmadım. İnsan ilk göz ağrısını unuttur mu? (28 Eylül 2015)

Akçayazı Köyü İlkokulu öğrencileri toplu halde (1965)